

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 22.6.2011
KOM(2011) 367 slutlig

GRÖNBOK

Modernisering av direktivet om erkännande av yrkeskvalifikationer

(Text av betydelse för EES)

1. INLEDNING

EU:s medborgare¹ erbjuder många olika yrkesmässiga tjänster till konsumenter och företag och de är viktiga intressenter i vår ekonomi. Ett konkret exempel på hur de kan dra nytta av den inre marknaden är genom att anställas eller erbjuda sina tjänster i en annan medlemsstat. Man har länge vetat att restriktiva bestämmelser om yrkeskvalifikationer har samma hämmande effekt på rörligheten som diskriminering grundad på nationalitet. Erkännandet av kvalifikationer som erhållits i en annan medlemsstat har därmed blivit en viktig byggsten i den inre marknaden. Den yrkesmässiga rörligheten är en viktig förutsättning för EU:s konkurrenskraft, vilket betonas i både Europa 2020-strategin² och i inre marknadsakten³. I rapporten om EU-medborgarskapet 2010⁴ fann man att betungande och otydliga förfaranden för erkännande av yrkeskvalifikationer är ett av de främsta hindren som EU:s medborgare fortfarande stöter på i det dagliga livet när de utövar sina gränsöverskridande rättigheter i enlighet med EU:s lagstiftning. En modernisering skulle också stärka Europeiska unionens ställning vid internationella handelsförhandlingar och därigenom underlätta lagstiftningskonvergens vilket skulle göra det möjligt för EU att få ökat tillträde till marknaderna i tredjeländer för EU-medborgare.

Den yrkesmässiga rörligheten inom EU är fortfarande låg. Antalet klagomål, Solvit-fall och frågor till Ditt Europa, samt analyser av dessa fall, visar tydligt att bestämmelserna måste moderniseras. Handeln med tjänster inom EU (även yrkesmässiga tjänster) utgör dessutom endast cirka 25 % av den totala handeln inom EU. Det är en alltför liten andel om man betänker hur viktig servicesektorn totalt sett är för EU:s ekonomi (70 % av BNP). Här finns mer att utträta.

Ökad rörlighet skulle också vara ett sätt att lösa svårigheterna med att besätta kvalificerade tjänster, i takt med att antalet yrkesarbetande blir färre. Enligt prognoser från Cedefop (det europeiska centrumet för utveckling av yrkesutbildning) kommer det år 2020 att behövas 16 miljoner fler personer för högt kvalificerade arbeten⁵, något som med dagens trender kommer att innebära allvarlig brist på behöriga yrkesutövare. En del av denna brist på kompetens skulle kunna fyllas av personer med yrkesmässiga kvalifikationer från länder utanför EU, vilka i dag har stora problem med att få sina kvalifikationer erkända.

Ett särskilt bekymmer är den prognostiserade bristen på en miljon personer inom vården. Att göra länderna bättre på att hantera vårdpersonalens rörlighet genom att stärka den allmänna arbetskraftspolitiken, samt att vidareutveckla mekanismer för arbetskraftsplanering, är något

¹ Detta avser också medborgare från tredjeländer som åtnjuter rättigheter i enlighet med den europeiska lagstiftningen: familjemedlemmar till EU-medborgare, varaktigt bosatta, flyktingar och innehavare av EU-blåkort behandlas på samma sätt som EU-medborgare vad gäller erkännande av yrkeskvalifikationer.

² Meddelande från kommissionen, Europa 2020, *En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla*, KOM(2010) 2020 slutlig, 3.3.2010.

³ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén, *Inre marknadsakten, Tolv åtgärder för att stimulera tillväxten och stärka förtroendet för inre marknaden, "Gemensamma insatser för att skapa ny tillväxt"*, KOM(2011) 206, SEK (2011)467.

⁴ "Rapport om EU-medborgarskapet 2010: Att undanröja hindren för EU-medborgarnas möjligheter att utöva sina rättigheter" av den 27 oktober 2010, KOM (2010) 603, 27.10.2010.

⁵ Skills supply and demand in Europe: Medium-term forecast up to 2020 (2010), finns tillgänglig på: http://www.cedefop.europa.eu/en/Files/3052_en.pdf

som kommissionen och medlemsstaterna kommer att ta itu med separat⁶.

Att möjliggöra för medborgarna att utöva sin rättighet att arbeta överallt i EU måste ses i detta vidare sammanhang. För att till fullo kunna utnyttja rätten till fri rörlighet måste det vara enkelt för yrkesutövarna att få sina kvalifikationer erkända i andra medlemsstater⁷. Därför är det avgörande att man i direktivet om yrkeskvalifikationer⁸ fastställer tydliga och enkla regler för erkännandet av yrkeskvalifikationer. Samtidigt måste reglerna säkra en hög kvalitet på tjänsterna utan att utgöra ett hinder för rörligheten. EU har redan kommit långt på det här området genom att vissa yrkeskvalifikationer, särskilt inom hälso- och sjukvård, arkitektur, hantverk, handel och industri erkänns automatiskt. För alla övriga yrkesgrupper har principer om ömsesidigt erkännande grundat på en "generell ordning" införts med gott resultat. Dessa bestämmelser kompletterades 2005 med ett nytt enklare system för att underlätta tillfällig rörlighet. Bestämmelserna berör miljontals yrkesutövare i Europa. Man beräknar att enbart systemet med automatiskt erkännande, grundat på harmoniserade minimikrav för utbildning, kan tillämpas på 6,4 miljoner medborgare⁹.

I mars 2010 inledde kommissionen en utvärdering av direktivet där många intressenter var inblandade. Omkring tvåhundra behöriga myndigheter tog fram erfarenhetsrapporter under 2010 och omkring fyrahundra deltagare redogjorde för sina synpunkter vid ett offentligt samråd i början av 2011. Grönboken bygger på denna utvärdering. Här presenteras nya idéer för att underlätta rörligheten på den inre marknaden som t.ex. det europeiska yrkeskortet (avsnitt 2), här undersöks olika sätt att bygga vidare på det som redan uppnåtts (avsnitt 3) och här redogörs för alternativ för att modernisera det automatiska erkännandet (avsnitt 4). Ett brett samråd om dessa idéer kommer att hjälpa kommissionen bedöma de olika alternativen för modernisering av direktivet om yrkeskvalifikationer.

Ett lagstiftningsförslag om modernisering av direktivet planeras vara klart i slutet av 2011.

2. NYA STRATEGIER FÖR RÖRLIGHET

2.1. Det europeiska yrkeskortet

Moderniseringen bör stödja sig på den senaste tekniken för att kunna erbjuda nya verktyg för rörligheten. Sådan teknik har potential att både möjliggöra större rörlighet för yrkesutövare och förbättra informationen till konsumenter och arbetsgivare om yrkeskvalifikationer för de tjänster som erbjuds. Ett europeiskt yrkeskort skulle kunna bygga på 2000-talets snabba kommunikationsteknik för att skapa en mekanism som får konkreta och väl anpassade effekter i enlighet med ett moderniserat direktiv för yrkeskvalifikationer. Informationssystemet för den inre marknaden (IMI) skulle kunna underlätta mycket snabbare samarbete mellan den medlemsstat som utfärdar kortet (yrkesutövarens ursprungsmedlemsstat) och den mottagande medlemsstaten (där yrkesutövaren vill etablera

⁶ Ytterligare en fråga gäller havsrelaterade reglerade yrken där kommissionen avser att 2012 offentliggöra ett meddelande om blå tillväxt, hållbar tillväxt från haven och kusterna. Kommissionen är i det avseendet intresserad av att få reda på om det inom detta område går att hitta några särskilda hinder för ömsesidigt erkännande.

⁷ Svårigheter i samband med erkännandet av yrkeskvalifikationer är ett av hindren för yrkesmässig rörlighet inom EU, tillsammans med sådant som möjligheten att överföra pensionsrättigheter, språkhinder etc.

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (EUT L 255, 30.9.2005, s. 22).

⁹ Resultattavla för inre marknaden, juli 2010.

sig). Snabbare samarbete mellan de två länderna skulle göra att kortinnehavarens kvalifikationer snabbt erkänns. Samarbetet via IMI skulle också ske inom vissa tidsfrister som medlemsstaterna framöver skulle vara tvungna att iaktta. På liknande sätt skulle den tillfälliga rörligheten underlättas betydligt för kortinnehavaren: alla de krav på information från mottagarlandets sida som finns i dag skulle bli överflödiga då allt som behövs antingen finns på själva kortet eller kan erhållas från ursprungsmedlemsstaten där kortet utfärdades, med hjälp av snabb elektronisk infrastruktur.

Mobilisering av ursprungsmedlemsstaten

Med dagens system ansvarar den mottagande medlemsstaten för att kontrollera kvalifikationerna för de yrkesutövare som flyttar. Detta kan ställa till med svårigheter för yrkesutövaren som kan behöva lämna in översättningar av olika dokument. Det kan också vara resurskrävande för den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten, som eventuellt inte känner till hur kvalifikationer erhålles i andra medlemsstater. Ett europeiskt yrkeskort, utfärdad av behörig myndighet i den medlemsstat där kvalifikationen erhållits, och under förutsättning att yrkesutövaren är behörig att praktisera yrket, skulle kunna underlätta processen genom att redan på ett tidigt stadium ge ursprungsmedlemsstaten en större roll.

När ett sådant kort utfärdas skulle den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten vara tvungen att kontrollera att den sökande har rätt kvalifikationer och uppfyller alla andra krav som kan finnas i det moderniserade direktivet, t.ex. att han eller hon är lagligen etablerad eller att betygen är äkta. Denna myndighet skulle också lagra de dokument som ligger till grund för kortets utfärdande och vid behov göra dem tillgängliga för motparten i den mottagande medlemsstaten. För att säkra ett ömsesidigt förtroende skulle kortet inte utfärdas av ett kommersiellt företag. Om ett yrke inte är reglerat i ursprungsmedlemsstaten skulle det vara upp till detta land att utse en behörig offentlig myndighet som utfärdar kortet (t.ex. kontaktpunkter¹⁰ eller Naric-centrum¹¹).

Med detta system behöver myndigheterna i den mottagande medlemsstaten inte avsätta administrativa resurser för att kontrollera alla de uppgifter som redan undersökts av ursprungsmedlemsstaten. Det skulle kunna räcka att kontrollera att själva kortet är giltigt för att få en bekräftelse av att innehavaren har rätt att utöva yrket i den mottagande medlemsstaten.

Informationssystemet för den inre marknaden (IMI) skulle här kunna utgöra ”back office” för samarbetet mellan de behöriga myndigheterna. Det skulle kräva att alla behöriga myndigheter som utfärdar och kontrollerar kortet måste vara registrerade i IMI så att de kan kommunicera med varandra i händelse av frågor. En stor andel av de behöriga myndigheterna i EU är redan registrerade, medan andra förväntas registrera sig före 2012 års utgång.

Mobilisering av den mottagande medlemsstaten

För den yrkesutövare som tillfälligt vill erbjuda sina tjänster skulle ett yrkeskort kunna ersätta de dokument om förhandsunderrättelse som de flesta medlemsländer kräver i enlighet med

¹⁰ Enligt artikel 57 i direktivet måste medlemsstaterna utse en kontaktpunkt som ger medborgarna och kontaktpunkterna i övriga medlemsstater all nödvändig information och bistår medborgarna vid utövandet av deras rättigheter.

¹¹ Nationellt informationscentrum rörande erkännande av akademiska betyg (Naric) bistår medborgarna i frågor som rör akademiska meriter. Mer information finns på <http://www.enic-naric.net/index.aspx?s=n&r=g&d=about#NARIC>.

artikel 7 i direktivet. Ett e-postmeddelande med yrkesutövarens kortnummer skulle kunna räcka. Kortinnehavaren skulle till och med kunna undantas helt från det tidigare kravet på förhandsunderrättelse eftersom kortet, som innehåller den information som krävs, skulle kunna räcka. Det skulle i stället kunna visas upp för myndigheterna och dem som mottar tjänsterna i den mottagande medlemsstaten i stället för att skicka en underrättelse. Tillfällig rörlighet skulle bli mycket enklare samtidigt som alla nödvändiga kontroller fortfarande kan göras.

Liknande fördelar skulle kunna uppnås för yrkesutövare som ansöker om automatiskt erkännande av sina kvalifikationer grundat på harmoniserade minimikrav för utbildning. Ett kort skulle kunna intyga att yrkesutövarens kvalifikationer överensstämmer med de harmoniserade minimikraven i enlighet med ett moderniserat direktiv. Detta skulle kunna verifieras av den utfärdande behöriga myndigheten vid tiden för ansökan om yrkeskort kort, i den medlemsstat där de nödvändiga bevisen på formella kvalifikationer har erhållits. Myndigheten i den mottagande medlemsstaten skulle inte längre behöva kontrollera kvalifikationerna och skulle därmed kunna utfärda ett beslut om erkännande betydligt snabbare (t.ex. inom två veckor i stället för de tre månader som i dag är tillåtna enligt direktivet)¹².

Även enligt den generella ordningen, där kvalifikationerna kontrolleras från fall till fall, skulle ett kort kunna förenkla och göra erkännandet snabbare eftersom den första kontrollen skulle göras av den myndighet som utfärdar kortet. Förfarandena skulle därmed kunna kortas ner till maximalt en månad i stället för som i dag maximalt fyra månader¹³.

Ett yrkeskort skulle också innebära fördelar för mottagarna av tjänsterna, särskilt i fråga om öppenhet. Genom att visa upp kortet skulle yrkesutövare ge en garanti om att de är behöriga att utöva yrket. Dessutom skulle man kunna inrätta ett system där konsumenter och arbetsgivare skulle kunna kontrollera om kortet är giltigt (t.ex. genom direkt kontakt med behörig myndighet).

Styrgruppens arbete och undersökningar av pilotfall

Ett europeiskt yrkeskort skulle inte vara obligatoriskt. Intresserade yrkesutövare som vill röra på sig skulle ha möjlighet, men inte skyldighet, att ansöka om ett sådant kort. Kommissionen har redan inrättat en styrgrupp om yrkeskortet för valda parter som har visat intresse. Styrgruppen består av företrädare för olika yrkesgrupper, behöriga myndigheter och fackföreningar. Gruppen inledde sitt arbete i januari 2011 och förväntas lägga fram konkreta slutsatser i oktober i år. Gruppen har tagit upp frågor som mervärdet och eventuella rättsliga konsekvenser av ett yrkeskort. Den har också undersökt befintliga yrkeskort och även liknande instrument som kan vara till hjälp i medborgarnas dagliga liv (t.ex. EU-körkortet, EU-sjukförsäkringskortet och ett framtida europeiskt kompetenspass). Gruppen ägnade stor uppmärksamhet åt svårigheterna med genomförandet, som t.ex. innefattar frågor om kortets innehåll och format samt det bästa sättet att garantera att det är tillförlitligt. Resultaten

¹² Även om ursprungsmedlemsstatens förstärkta roll kräver administrativa resurser skulle detta system troligen minska den totala arbetsbördan eftersom det bör bli enklare för ursprungsmedlemsstaten att kontrollera kvalifikationerna i det egna landet och på det egna språket och detta bör minska sådana kostnader som uppstår när kontrollerna görs om.

¹³ Även här kommer myndigheten i ursprungslandet att lägga ner mer tid på att kontrollera informationen. Förfarandet i sin helhet bör dock bli kortare eftersom ursprungslandet är bäst skickat att göra kontrollerna (av skäl som språk, kontroll av giltigheten för administrativa dokument, etc.).

kommer att presenteras vid forumet för inre marknaden som kommer att äga rum 3–4 oktober i Krakow, Polen.

Med tanke på de olika villkor som gäller för att få tillträde till och utöva olika yrken har styrgruppen ansett att det kan vara till hjälp att ta fram fallstudier över ett antal utvalda yrken: ingenjörer, läkare, sjuksköterskor, sjukgymnaster och turistguider.

Fråga 1: Har du några synpunkter på de roller som de behöriga myndigheterna i ursprungsmedlemsstaten respektive den mottagande medlemsstaten har?

Fråga 2: Instämmer du i att ett yrkeskort kan ha följande effekter, beroende på kortinnehavarens avsikt?

a) Kortinnehavaren flyttar för en kortare period (tillfällig rörlighet):

- Alternativ 1: Kortet skulle göra den underrättelse som medlemsstaterna nu kan kräva enligt artikel 7 i direktivet överflödigt.

- Alternativ 2: Systemet med underrättelse bibehålls men kortet kan uppvisas i stället för att dokument bifogas.

b) Kortinnehavaren ansöker om automatiskt erkännande av sina kvalifikationer:

Genom att kortet visas upp kan förfarandet för erkännande gå snabbare (den mottagande medlemsstaten bör kunna fatta beslut inom två veckor i stället för tre månader).

c) Kortinnehavaren ansöker om erkännande av sina kvalifikationer, vilka inte kan ges automatiskt erkännande (den generella ordningen): Genom att kortet visas upp kan förfarandet för erkännande gå snabbare (den mottagande medlemsstaten måste fatta beslut inom en månad i stället för fyra månader).

2.2. Fokus på näringsverksamheten: principen om partiellt tillträde

Yrkesutövarna kan stöta på svårigheter med att få sina kvalifikationer erkända om räckvidden för den näringsverksamhet som ingår i yrkesutövningen skiljer sig åt mellan ursprungsmedlemsstaten och det land där de ansöker om etablering. Så är t.ex. fallet för yrket ”snowboard-instruktör” som finns som ett särskilt yrke i några medlemsstater men inte i andra, där snowboard-åkning i stället lärs ut av skidinstruktörer.

Ibland är skillnaderna så stora mellan två medlemsstater avseende näringsverksamhetens innehåll för en yrkesgrupp att yrkesutövarna måste genomgå en fullständig utbildning i den mottagande medlemsstaten för att kompensera för de skilda kvalifikationskraven, som i exemplet ovan. Med tanke på detta problem utvecklade domstolen principen om partiellt tillträde¹⁴. Domstolen ansåg att medlemsstaterna, under vissa förhållanden, måste tillåta att yrkesutövaren partiellt utövar sitt yrke om han eller hon så önskar. Genom att föra in denna princip i direktivet skulle yrkesutövarna få ett bättre skydd, t.ex. tidsfrister inom vilka medlemsstaterna måste besluta om erkännande, även de yrkesutövare som uppfyller villkoren för partiellt tillträde. Enligt domstolens rättspraxis kan skyddet av tjänstemottagare och kunder i allmänhet berättiga till proportionerliga begränsningar avseende etableringsrätt och friheten att tillhandahålla tjänster om sådana åtgärder är nödvändiga och proportionerliga för att nå målet.

¹⁴ Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos, mål C- 330/03 av den 19 januari 2006. *Rättsfallssamling 2006 s. I-801.*

Ett moderniserat direktiv skulle också kunna ange enligt vilka kriterier principen skulle tillämpas ("kriteriebaserad metod"), i linje med rättspraxis. Enligt domstolen kan principen om partiellt tillträde tillämpas i de fall det går att objektivt särskilja den näringsverksamhet som yrkesutövaren önskar ägna sig åt i den mottagande medlemsstaten från resten av de verksamheter som ingår under ett yrke i den medlemsstaten. Ett av de avgörande kriterierna är om näringsverksamheten kan utövas, oberoende eller självständigt, i den medlemsstat där yrkeskvalifikationen erhöles. Exempel: En ingenjör som är specialiserad på hydraulik i en medlemsstat och vill arbeta i en annan medlemsstat där hans verksamhet utförs av ingenjörer med bredare kompetens som även arbetar med vägar, kanaler och hamnar, skulle kunna få partiellt tillträde till yrket i det mottagande medlemslandet. Han skulle bara få godkännande för att utföra arbeten som rör hydraulik.

Det kan finnas undantag från denna princip om dessa motiveras av ett överskuggande allmänintresse, lämpar sig för att garantera målet allmänintresse och inte går längre än nödvändigt för att garantera detta mål.

Fråga 3: Instämmer du i att det skulle innebära betydande fördelar om principen om partiellt tillträde och införandet av specifika kriterier för hur den ska tillämpas införs i direktivet? (Ange särskilda skäl för eventuella undantag från principen.)

2.3. Omformning av gemensamma plattformar

I dag är det bara ett fåtal antal yrken som kan erkännas automatiskt. Många yrken under den "generella ordningen" söker få en liknande mekanism som skulle underlätta rörligheten. Genom artikel 15 i direktivet ges en möjlighet att anta gemensamma plattformar. Målet med dessa plattformar skulle vara att göra kompensationsåtgärder (ett prov eller en anpassningsperiod) överflödiga. De utgör inte något verktyg för automatiskt erkännande av kvalifikationer. Därför har ingen gemensam plattform om kompensationsåtgärder hittills tagits fram och det råder bred konsensus om att det inte finns någon grund för att gå vidare. Det nuvarande konceptet med gemensamma plattformar har misslyckats. I framtiden bör det vara mer omfattande för att det automatiska erkännandet ska kunna användas oftare.

Kommissionen vill uppfylla kraven på underlättad rörlighet genom att göra erkännandena smidigare. En ny strategi för gemensamma plattformar skulle kunna vara en åtgärd. De skulle kunna fungera på i stort sett samma sätt som systemet för automatiskt erkännande av läkare, tandläkare, sjuksköterskor, barnmorskor, farmaceuter, veterinärer och arkitekter, men utan att alla medlemsstaterna behöver delta, eller ens så många som nu föreskrivs i artikel 15. Tröskeln skulle kunna sänkas till en tredjedel av alla medlemsstater (dvs. nio av 27) i stället för två tredjedelar för att öka chansen att skapa gemensamma plattformar. Det skulle också tydliggöras att medlemsstater som inte deltar har möjlighet att senare ansluta sig till en gemensam plattform.

Alla nya plattformar skulle också genomgå ett inremarknadstest. På det sättet skulle man säkerställa att de överenskomna villkoren är proportionerliga och att den gemensamma plattformen inte är alltför detaljerad och blir ett hinder för rörligheten för yrkesutövare från icke-deltagande medlemsstater, som vill utöva sin rättighet till fri rörlighet på den inre marknaden. Detta inremarknadstest skulle kunna utföras av intresserade yrkesorganisationer och skulle i synnerhet kunna bidra till att klargöra om yrkeserfarenhet gör det möjligt för en yrkesutövare från ett icke-deltagande medlemsland att utöva yrket i ett av de deltagande länderna.

Slutligen skulle gemensamma plattformar behöva stöd inte bara från yrkesorganisationer utan i ett andra steg av minst nio medlemsstater. Grundat på ett förslag från en yrkesorganisation och med det nödvändiga stödet från tillräckligt antal medlemsstater skulle kommissionen slutligen kunna stödja en gemensam plattform genom en delegerad akt, för vilken ramen skulle kunna fastställas i det moderniserade direktivet. Ett exempel på pågående arbete med en gemensam plattform är en gemensam plattform för skidinstruktörer.

Fråga 4: Är du positiv till att sänka nuvarande tröskel på två tredjedelar av medlemsstaterna till en tredjedel (dvs. nio av 27 medlemsstater) som ett villkor för att skapa en gemensam plattform? Instämmer du i att det finns behov av ett inremarknadstest (grundat på proportionalitetsprincipen) för att säkra att en gemensam plattform inte utgör ett hinder för tjänsteleverantörer från icke-deltagande medlemsstater? (Ange om du har särskilda skäl för eller emot detta.)

2.4. Yrkeskvalifikationer i reglerade yrken

Inremarknadsakten ger möjlighet till en närmare genomgång av verksamhetsreserver med koppling till yrkeskvalifikationer. Den uppmanar också till en översyn av de reglerade yrkesgrupperna. I dag reglerar de 27 medlemsstaterna omkring 4 700 yrken genom yrkeskvalifikationer. Dessa yrken kan delas in i omkring 800 olika kategorier. I direktivet om yrkeskvalifikationer finns en mekanism för ömsesidigt erkännande som kan tillämpas på de flesta av dem. Medlemsstaterna har rätt att bestämma kvalifikationskraven för tillträde till vissa yrken, vilket kan vara ett lämpligt verktyg för att nå offentliga mål för en viss näringsverksamhet, t.ex. att garantera säkerhet och trygghet, men i vissa fall kan kvalifikationskraven vara oproportionerliga eller onödiga för att nå dessa mål och kan leda till att den fria rörligheten hindras för EU:s medborgare. Det kan faktiskt förekomma fall då en EU-medborgare som redan driver en näringsverksamhet i sitt ursprungsland står inför oberättigade och oproportionerliga kvalifikationskrav i en mottagande medlemsstat som är av sådan nivå eller sådan natur att den enskilde personen inte skulle kunna övervinna svårigheterna genom ett test eller en nivå (så kallade kompensationsåtgärder) så som föreskrivs i direktivet om yrkeskvalifikationer och denne skulle inte heller kunna begära partiellt tillträde enligt domstolens rättspraxis (se avsnitt 2.2 för ytterligare information om partiellt tillträde). Medborgaren skulle därför inte ha något annat val än att genomgå hela den nödvändiga utbildningen för att få den behörighet som krävs i det mottagande medlemslandet.

Fråga 5: Känner du till några reglerade yrken där EU-medborgarna i praktiken kan stå inför sådana situationer? V.g. redogör för yrket, kvalifikationerna och av vilka anledningar sådana situationer inte kan försvaras.

3. BYGGA VIDARE PÅ DET SOM REDAN UPPNÅTTS

3.1. Tillgång till information och e-förvaltning

Yrkesutövare som vill arbeta i en annan medlemsstat måste ha kännedom om och förstå vilka regler som gäller. Utvärderingen av direktivet, i synnerhet det offentliga samrådet i början av 2011, har visat att detta är ett stort problem för många intressenter. De svarande har i synnerhet signalerat att det är oklart vilken myndighet som ansvarar för erkännandet av yrkeskvalifikationerna och vilka dokument som ska skickas in. Otillräcklig information om vad som ska skickas in och till vilken myndighet står ofta i strid med målet att få ett snabbt beslut av den mottagande medlemsstaten.

En närliggande svårighet rör yrkesutövarnas möjlighet att utnyttja ett effektivare och enklare

sätt att fylla i ansökan om erkännande av deras yrkeskvalifikationer och ta emot beslutet om erkännande via e-förvaltningsplatser.

Ett moderniserat direktiv skulle kunna föreskriva att varje medlemsstat inrättar en central åtkomstpunkt med fullständig information om behöriga myndigheter och krav på dokument för erkännande av yrkeskvalifikationer för alla yrkesutövare, oavsett yrke och region för utövandet. Detta skulle åtgärda det första problemet. Genom att i förväg veta exakt vilka dokument som måste skickas in blir förfarandet tydligare för yrkesutövarna och man kan undvika situationer där behöriga myndigheter avstår från att fatta ett formellt beslut med motiveringen att det saknas handlingar (se artikel 51.2 i direktivet).

Ytterligare ett steg som bygger på de centrala åtkomstpunkterna skulle kunna vara att erbjuda yrkesutövarna möjlighet att online fylla i allt som behövs för erkännandet av kvalifikationerna, för att åtgärda det andra problemet.

Hur skulle dessa två lösningar kunna fungera för att åtgärda de två problemen i praktiken? Det första alternativet skulle vara att bygga vidare på de nationella kontaktpunkterna som föreskrivs i artikel 57 i direktivet som redan ger information till och bistår medborgarna när de ansöker om erkännande av sina kvalifikationer. I dag erbjuds detta i första hand genom rådgivning per post eller telefon snarare än att man proaktivt ser till att EU-medborgare som är intresserade av rörlighet för yrkesutövare får information om vilka dokument som krävs och vilken myndighet som är behörig. I framtiden skulle de nationella kontaktpunkterna även kunna organisera de centrala åtkomstpunkterna för information och tillsammans med behöriga myndigheter samordna e-förvaltningens finesser så att det blir möjligt att uppfylla samtliga krav på formalia online.

Ett annat alternativ skulle kunna vara att bygga vidare på den gemensamma kontaktpunkten som föreskrivs i tjänstedirektivet¹⁵. Dessa är tänkta att bli kompletta e-förvaltningsportaler där tjänsteleverantörer online enkelt kan hitta all relevant information som rör deras verksamhet (lagstiftning, förfarande, tidsfrister). Via de gemensamma kontaktpunkterna kan tjänsteleverantörerna även genomföra alla administrativa förfaranden elektroniskt, som behövs för tillträde till och utövande av tjänsteverksamheten. Här ingår även förfarandena för erkännande av kvalifikationer, vilket är avgörande för att förkorta förfarandena och minska bördan av de administrativa formaliteterna. De gemensamma kontaktpunkterna är i dag öppna för tjänsteleverantörer (och deras utstationerade personal samt egenföretagare) som ingår under tjänstedirektivet¹⁶ men tillämpningsområdet skulle kunna vidgas om medlemsstaterna anser det vara lämpligt så att alla yrkesverksamheter ingår och inte bara de som ingår under tjänstedirektivet. På samma sätt skulle medlemsstaterna kunna bygga vidare på erfarenheterna från de gemensamma kontaktpunkterna genom att utveckla online-möjligheterna ytterligare, vilket skulle förenkla och snabba upp förfarandena för erkännande av kvalifikationer för alla yrkesgrupper samtidigt som man följer EU:s dataskyddslag, direktiv 95/46/EG¹⁷.

¹⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden (EUT L 376, 27.12.2006, s. 36).

¹⁶ Se arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar om införlivande och genomförande av direktivet, SEK(2010) 1292, 22.10.2010, http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/docs/evaluation/staff-working-doc_en.pdf.

¹⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet för sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31).

Slutligen är det viktigt, för att skapa synergieffekter, att säkra ett nära samarbete mellan medlemsstaternas system för e-förvaltning och portalen Ditt Europa, med målet att bli en gemensam inträdespunkt för all användbar information om rättigheterna¹⁸ inom EU och svårigheterna att genomföra dess.

Fråga 6: Skulle du stödja att medlemsstaterna åläggs se till att information om behöriga myndigheter och nödvändiga dokument för erkännande av yrkeskvalifikationer finns på en central åtkomstpunkt på internet i respektive medlemsstat? Är du positiv till ett krav på att möjliggöra för samtliga yrkesutövare att online kunna fylla i det som behövs för erkännandet? (Ange om du har särskilda skäl för eller emot detta).

3.2. Tillfällig rörlighet

Ett nytt system infördes 2005 för att underlätta tillfälligt tillhandahållande av tjänster. Enligt detta nya system behöver inte en yrkesutövare som önskar erbjuda sina tjänster tillfälligt och ha kvar sitt företag i ursprungsmedlemsstaten göra någon formell ansökan om erkännande i den mottagande medlemsstaten. Medlemsstaterna får endast i de fall det bedöms som nödvändigt kräva en förhandsunderrättelse, understödd av ett antal dokument och inlämnad till behörig myndighet. Många medlemsstater använder sig i stor utsträckning av denna möjlighet.

Att hantera situationer när en yrkesutövare från en medlemsstat där yrket inte är reglerat tillfälligt flyttar till en medlemsstat där yrket är reglerat är ett stort problem. I sådana fall kan det nya systemet endast tillämpas på dem som kan bevisa två års yrkeserfarenhet eller att de har genomgått ”reglerad utbildning”. Vissa intressenter vill ha större valfrihet för konsumenterna. Detta skulle kunna uppnås om räckvidden för det enklare systemet utökas. Andra är rädda för att systemet ska missbrukas, t.ex. i form av ”forum-shopping”. Moderniseringen måste ske med rätt balans mellan dessa legitima ståndpunkter.

3.2.1. Konsumenter som reser över gränser

Två-årsregeln (artikel 5.1 i direktivet) är allmänt accepterad eftersom den skyddar konsumenter i medlemsstater där yrket är reglerat. Denna regel kan vara oproportionerlig vid fall då konsumenter som reser från sitt ursprungsland till en annan medlemsstat och där sådana konsumenter inte har valt en yrkesutövare i den medlemsstat de har rest till utan en yrkesman från den medlemsstat de kommer från, till exempel en turistgrupp har valt en turistguide i det land de reser från. I det fallet har den berörda yrkesutövaren inte någon kontakt med lokala konsumenter i det mottagande medlemslandet. Därför kan kravet på förhandsunderrättelse och två års yrkespraktik inte motiveras med konsumentskydd som grund. Respekten för konsumenternas valfrihet bör vara starkare än rädslan för ”forum-shopping”, som inte synes vara relevant i dessa situationer¹⁹. Kravet på förhandsunderrättelse kan därmed anses vara onödigt. Konsumenternas valfrihet skulle endast begränsas om risker för folkhälsan eller konsumenternas säkerhet redan motiverar en förhandskontroll av kvalifikationerna (i enlighet med artikel 7.4 i det nuvarande direktivet).

¹⁸ Portalen Ditt Europa (europa.eu/youreurope) har utvecklats av kommissionen i partnerskap med medlemsstaterna. Redaktionskommittén för Ditt Europa, som består av företrädare för medlemsstaterna, måste se till att relevant nationell information finns tillgänglig via Ditt Europa och att det finns korrekta länkar mellan Ditt Europa och nationella informationsportaler.

¹⁹ Det bästa vore om dessa yrkesutövare försågs med ett europeiskt yrkeskort.

Fråga 7: Instämmer du i att kravet på två års yrkeserfarenhet bör avskaffas då konsumenter som reser över gränser inte har valt en lokal yrkesutövare i den mottagande medlemsstaten? Ska den mottagande medlemsstaten i detta fall fortfarande ha rätt att kräva en förhandsunderrättelse? (Ange om du har särskilda skäl för eller emot detta).

3.2.2. *Frågan om ”reglerad utbildning”*

Yrkesutövare som genomgått ”reglerad utbildning” är också undantagna från kravet på två års yrkeserfarenhet. I direktivet definieras ”reglerad utbildning” ganska restriktivt, som all utbildning som särskilt utformats för ett visst yrke, med hänvisning till specifika fall som anges i bilaga III till direktivet.

Utbildningar förändras emellertid hela tiden och direktivet behöver följa med i förändringarna. För att förbättra anställbarheten med hänsyn till perspektivet om livslångt lärande bör utbildningspolitiken i högre grad syfta till att utveckla allmänna ”överföringsbara” färdigheter (t.ex. kommunikation, ledarskap), förutom specifika jobbrelaterade färdigheter (tekniska färdigheter). I det sammanhanget kan det verka omotiverat att begränsa definitionen på reglerad utbildning till att enbart avse utbildning som särskilt utformats för ett visst yrke (se artikel 3.1 e i direktivet). Begreppet ”reglerad utbildning” kan utökas till att omfatta all utbildning som erkänns av en medlemsstat och är relevant för yrket. En Europass-bilaga till examensbevis²⁰ eller ett Europass-tillägg till slutbetyg skulle kunna användas av utbildningsinstituten för att informera om innehåll och mål för de relevanta utbildningsprogrammen²¹. Med en ny definition av reglerad utbildning skulle yrkesutövare med lämplig utbildning i större utsträckning kunna använda sig av det enklare systemet för tillfällig rörlighet. Samtidigt skulle medlemsstaterna ha rätt att fortsätta kräva en årlig förhandsunderrättelse i enlighet med ett moderniserat direktiv (utom då yrkeskortet gör detta överflödigt).

Fråga 8: Instämmer du i att begreppet ”reglerad utbildning” skulle kunna omfatta all utbildning som är relevant för ett yrke och som erkänns av en medlemsstat, och inte bara sådan utbildning som särskilt utformats för ett visst yrke? (Ange om du har särskilda skäl för eller emot detta).

3.3. **Öppna upp den generella ordningen**

3.3.1. *Kvalifikationsnivåer*

I artikel 11 i direktivet anges fem kvalifikationsnivåer som bygger på utbildningens typ och varaktighet. Om en yrkesutövare ansöker om erkännande av sina yrkeskvalifikationer i enlighet med den generella ordningen måste den behöriga myndigheten använda dessa nivåer för att avgöra om direktivet kan tillämpas. Om skillnaden mellan yrkesutövarens kvalifikationer och de kvalifikationer som krävs i den mottagande medlemsstaten är större än

²⁰ En Europass-bilaga till examensbevis utfärdas till dem som får avgångsbetyg från högskoleinstitutioner, tillsammans med deras examensbevis eller examen. Bilagan underlättar förståelsen av högre utbildningskvalifikationer, särskilt utanför det land där den har utfärdats. Se <http://europass.cedefop.europa.eu/europass/home/vernav/InformationOn/EuropassDiplomaSupplement.csp>

²¹ Ett Europass-tillägg till slutbetyg utfärdas till personer som innehar ett yrkesutbildningsbetyg; det lägger till information till det som redan står i det officiella slutbetyget så att detta blir lättare att förstå, särskilt för arbetsgivare eller institutioner utanför det land där det har utfärdats. Se http://europass.cedefop.europa.eu/europass/home/vernav/InformationOn/EuropassCertificateSupplement.csp?loc=sv_SE

två nivåer kan direktivet i dagens läge inte tillämpas.

De nivåer som fastställts i artikel 11 komma att överlappa de åtta nivåerna i den europeiska ramen för kvalifikationer, vilken grundas på ”resultaten av lärande”, när denna genomförs 2012²². Den samtidiga förekomsten av två klassificeringssystem skapar en risk för sammanblandning för de behöriga myndigheterna och andra intressenter. I en undersökning på uppdrag av GD Inre marknaden och tjänster som också genomförs just nu jämförs fördelar och begränsningar med de olika klassificeringssystemen för erkännande. Resultaten av denna studie presenteras till hösten.

En möjlighet skulle kunna vara att undvika all sådan klassificering av kvalifikationer som medför att vissa yrken hamnar utanför direktivets räckvidd. En möjlig lösning skulle kunna vara att ta bort kvalifikationsnivåerna i artikel 11 (och även bilaga II som är kopplad till artikel 11). Det skulle innebära att de behöriga myndigheterna inte längre bestämmer en sökandes lämplighet med utgångspunkt från förutbestämda kvalifikationsnivåer, utan i stället skulle fokusera på att identifiera betydande skillnader i utbildning för att avgöra om kompensationsåtgärder är nödvändiga. Därmed skulle behöriga myndigheter inte längre kunna avslå ansökningar om erkännande med motivering att kvalifikationsnivåerna skiljer sig åt, t.ex. skillnaden mellan en universitetsexamen och gymnasieutbildning. De skulle inte heller kunna utesluta yrkesutövare från att få sina kvalifikationer godkända grundat på yrkeserfarenhet, enligt intyg av en medlemsstat (vilket i dag anges i artikel 11 a i direktivet). Ett borttagande av sådana klassificeringar skulle också ge medlemsstaterna ökad bestämmanderätt.

Fråga 9: Skulle du stödja borttagandet av klassificeringen som beskrivs i artikel 11 (inklusive bilaga II)? (Ange om du har särskilda skäl för eller emot detta).

3.3.2. *Kompensationsåtgärder*

Om artikel 11 tas bort finns det risk för fler kompensationsåtgärder. Om artikel 11 utgår skulle ett möjligt alternativ kunna vara att systemet för kompensationsåtgärder görs om i fyra steg:

- 1) I artikel 14.1 definieras under vilka villkor den mottagande medlemsstaten kan kräva kompensationsåtgärder. Ett av dessa villkor rör utbildningens längd. Om skillnaden är minst ett år är detta med dagens regler en motivering till kompensationsåtgärder. Man kan dock ifrågasätta om artikel 14.1 i direktivet fortfarande är berättigad.
- 2) Enligt artikel 13.2 i direktivet måste yrkesutövarna ha minst två års yrkeserfarenhet om yrket inte är reglerat i ursprungslandet. Om de inte uppfyller detta krav kan de inte bedömas inom den generella ordningen. Det finns ingen anledning till att yrkesutövare med kortare yrkeserfarenhet skulle uteslutas. Den mottagande medlemsstaten måste i vilket fall som helst bedöma deras kvalifikationer, vilket även omfattar yrkeserfarenhet. Om kvalifikationerna skiljer sig betydligt åt från dem som tillämpas nationellt kan den mottagande medlemsstaten kräva lämpliga kompensationsåtgärder. Artikel 13.2 i direktivet skulle därmed kunna tas bort.
- 3) Kommissionen har fått många klagomål från medborgare om att behöriga myndigheter kräver oproportionerliga kompensationsåtgärder. Ett moderniserat direktiv innehåller inte längre en klassificering, ett nytt skydd skulle kunna införas i det moderniserade direktivet för att skydda EU-medborgare mot godtyckliga kompensationsåtgärder. När

²² ”Erfarenhetsrapporterna” och reaktionerna vid det offentliga samrådet visar att tillämpningen av systemet grundat på dess förutbestämda nivåer anses vara alltför komplicerad.

kompensationsåtgärder åläggs en sökande skulle den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten utförligt kunna motivera sitt beslut avseende:

a) väsentliga skillnader mellan den sökandes utbildning och den utbildning som krävs av den mottagande medlemsstaten (med angivande särskilt av vilka delar av den utbildning som krävs av den mottagande medlemsstaten som är otillräckliga och varför de bedöms som ”väsentliga skillnader”)

b) varför dessa väsentliga skillnader utgör ett hinder för yrkesutövaren att utöva sitt yrke i den mottagande medlemsstaten.

4) Slutligen, för att underlätta införandet av kompensationsåtgärder, skulle väsentliga villkor i uppförandekoden för nationella administrativa förfaranden som omfattas av direktivet²³ kunna göras obligatoriska (t.ex. kravet på behöriga myndigheter att erbjuda lämplighetstester minst två gånger per år). För resterande delar skulle uppförandekoden inte vara obligatorisk.

Fråga 10: Om artikel 11 i direktivet tas bort, skulle de fyra steg som beskrivs ovan kunna genomföras i ett moderniserat direktiv? Om du inte stöder genomförandet av samtliga fyra steg, kan du acceptera något av dem? (Ange om du har särskilda skäl för eller emot alla eller vart och ett av stegen.)

3.3.3. Delvis kvalificerade yrkesutövare

Direktivet underrättar rörligheten för fullt kvalificerade yrkesutövare. Det gäller i dag inte personer som har avslutat sina studier men ännu inte är fullt kvalificerade för att oberoende utöva yrket. Fler och fler önskar emellertid och borde kunna dra nytta av den inre marknaden genom att göra en betald, handledd praktiktjänstgöring utomlands. Domstolen klargjorde i *Morgenbesser*-målet²⁴ att fördragets bestämmelser om fri rörlighet gäller i sådana fall och att medlemsstaterna i princip inte får förhindra att någon gör en betald, handledd praktik om detta erbjuds till de egna nationsmedborgarna. Medlemsstaterna måste jämföra den sökandes kvalifikationer med de nationella kraven för att bedöma om dessa är, om inte identiska, så i varje fall likvärdiga.

I linje med rättspraxis från *Morgenbesser*-målet skulle två principer kunna införas i ett moderniserat direktiv: Det procedurella skyddet i direktivet skulle kunna utökas till personer med akademisk examen som vill göra en betald, handledd praktiktjänst i yrket utomlands, under förutsättning att handledd praktik erbjuds den mottagande medlemsstatens egna medborgare. Detta rör särskilt de tidsfrister som gäller för de behöriga myndigheterna för att fatta ett beslut, men även skyldigheten att inom en viss tid meddela att man mottagit ansökan samt informera den sökanden om något dokument saknas. Samtidigt skulle direktivet klargöra att ursprungsstaten i princip inte kan vägra att erkänna en praktiktjänstgöring med motiveringen att den utförts utomlands. Det procedurella skyddet i direktivet skulle kunna tillämpas även i detta sammanhang.

Fråga 11: Skulle du stödja att direktivet utökas till att gälla personer med akademisk examen som vill göra en betald, handledd praktiktjänstgöring i yrket utomlands? (Ange om du har särskilda skäl för eller emot detta).

²³ Se http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/docs/future/cocon_sv.pdf

²⁴ Domstolen den 13 november 2003, mål C-313/01, *Morgenbesser*, ECR I-13467. (Domen bekräftades av domstolens dom i mål C-345/08, *Pešla* mot Justizministerium Mecklenburg-Vorpommern.)

3.4. Utnyttja IMI:s potential

3.4.1. Obligatorisk användning av IMI för alla yrken

Medlemsstaterna samarbetar redan via IMI på en daglig basis. Det är dock inte obligatoriskt för de behöriga myndigheterna för yrkesutövare vars verksamhet inte omfattas av tjänstedirektivet. Återkoppling från de behöriga myndigheterna i erfarenhetsrapporterna från 2010 och det offentliga samrådet visade på ett brett stöd för obligatorisk användning av systemet, utöver de yrkesgrupper som omfattas av tjänstedirektivet. En möjlig väg att gå vidare för att modernisera direktivet skulle kunna vara att se till att alla behöriga myndigheter använder IMI för att svara på frågor från sina motsvarigheter i andra medlemsstater²⁵.

3.4.2. Varningsmekanism för sjukvårdsyren

Viktigare är att en mer proaktiv form av samarbete skulle kunna införas. Det finns redan en varningsmekanism för yrken som omfattas av servicedirektivet som låter behöriga myndigheter, under vissa förutsättningar, meddela varandra om tjänsteverksamheter som skulle kunna orsaka svåra skador på hälsa eller säkerhet för människor eller miljö. Som en följd av detta omfattas en hantverkare av denna varningsmekanism, men inte sjukvårdspersonal som inte omfattas av tjänstedirektivet.

Vilken lösning är då bäst lämpad för sjukvårdspersonal? Det **första alternativet** skulle vara att tillämpa samma varningsmekanism på sjukvårdspersonal som gäller för yrken som omfattas av tjänstedirektivet. En varning skulle då begränsas till omständigheter där det finns klara belägg för att en sjukvårdspersonal flyttar till en annan medlemsstat trots att han belagts med sanktioner som hindrar honom från att utöva sitt yrke i ursprungsmedlemsstaten. Varningen skulle vara begränsad till de specifika medlemsstater där det finns en tillräckligt stor sannolikhet för risker eller skador, vilket betyder att alla faktorer måste övervägas som kan tyda på att yrkesutövaren sannolikt kommer att vara aktiv i andra medlemsstater. **Ett annat alternativ** som skulle skydda patienterna på ett mera effektivt sätt skulle vara att införa en skyldighet att lansera en varningsmekanism för alla medlemsstater när en yrkesutövare som flyttar förlorar sin rätt att utöva yrket på grund av sanktioner i en medlemsstat. Alla sådana åtgärder bör följa stadgan om de grundläggande rättigheterna, särskilt när det gäller skydd av personuppgifter och rätten till ett effektivt rättsmedel.

Fråga 12: Vilket av de två alternativen för att införa en varningsmekanism för sjukvårdspersonal inom IMI-systemet föredrar du?

Alternativ 1: Utvidga varningsmekanismen som föreskrivs i servicedirektivet till alla yrkesutövare, även sjukvårdspersonal? (Den medlemsstat som utfärdar varningen bestämmer vilka medlemsstater som ska varnas.)

Alternativ 2: Införa ett mer omfattande och strängare krav på varningar som innebär att medlemsstaterna omedelbart måste varna alla andra medlemsstater om en sjukvårdspersonal inte längre tillåts utöva sitt yrke på grund av en disciplinåtgärd? (Medlemsstaten som utfärdar varningen skulle vara tvungen att varna alla övriga medlemsstater.)

²⁵

Om detta samarbete omfattar behandling av personuppgifter måste det följa relevant EU-lagstiftning, vilket anges i artikel 56.2 i direktivet om erkännande av yrkeskvalifikationer, med hänvisning särskilt till Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av uppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31).

3.5. Språkrav

Enligt artikel 53 i direktivet måste yrkesutövarna ha nödvändiga språkkunskaper för att utöva sin verksamhet i den mottagande medlemsstaten. Medlemsstaterna måste här ta vederbörlig hänsyn till proportionalitetsprincipen som utesluter systematiska språktester. Språktest från fall till fall för EU-medborgare som är intresserade av yrkesmässig rörlighet kan vara ett berättigat sätt att skydda konsumenters och patienters intressen. Systematiska språktester kan däremot bli ett medel att på ett orättvist sätt förhindra utländska yrkesutövare från att utöva sitt yrke, om de används på ett oproportionerligt sätt. Huvudansvaret för att kontrollera att alla nödvändiga språkkunskaper förvärvats ligger hos arbetsgivarna.

I flera medlemsstater pågår en offentlig debatt om språkraven för sjukvårdspersonal. Frågan om språkkunskaper för sjukvårdspersonal blir allt viktigare i takt med att personalens rörlighet ökar och är särskilt viktig för sjukvårdspersonal som omfattas av det automatiska erkännandet och som kommer i direkt kontakt med patienter. Ska de genomgå språktester? Om så är fallet, när ska det ske?

- Ett alternativ skulle kunna vara att förtydliga uppförandekoden²⁶, vilket skulle främja framtida anpassningar.

- Ett annat alternativ skulle kunna vara att införa en regel i direktivet som är direkt tillämplig på sjukvårdspersonal som har direkt kontakt med patienter. Denna bestämmelse skulle tillåta en engångskontroll av de nödvändiga språkkunskaperna innan sjukvårdspersonalen kommer i direkt kontakt med patienter första gången.

Fråga 13: Vilket av de två ovanstående alternativen föredrar du?

Alternativ 1: Förtydliga nu gällande regler i uppförandekoden.

Alternativ 2: Ändra i själva direktivet när det gäller sjukvårdspersonal som har direkt kontakt med patienter och omfattas av det automatiska erkännandet.

4. MODERNISERING AV DET AUTOMATISKA ERKÄNNANDET

4.1. Modernisering i tre faser

I direktivet om erkännande av yrkeskvalifikationer fastställs harmoniserade minimivillkor för utbildning av läkare, tandläkare, sjuksköterskor inom allmän hälso- och sjukvård, barnmorskor, farmaceuter, veterinärer och arkitekter. Dessa minimikrav för utbildning har utgjort grunden för automatiskt erkännande under många år. Systemet för automatiskt erkännande för dessa yrken anses allmänt vara en framgång. En del av utbildningsvillkoren är dock så gamla som 30 år och många intressenter vill nu att direktivet ska moderniseras. Ett moderniserat direktiv skulle till en början behålla de grundläggande principerna för

²⁶ Medlemsstaterna får i dag kontrollera att yrkesutövare har de nödvändiga språkkunskaperna för att utöva sin verksamhet, men det måste ske på ett proportionerligt sätt. Det betyder att de inte kan utsätta utländska yrkesutövare för systematiska språktester. Yrkesutövarna bör kunna visa sina språkkunskaper på andra sätt (t.ex. betyg i det relevanta språket, yrkeserfarenhet från landet i fråga, språkcertifikat etc.). Det betyder också att den språkkunskapsnivå som krävs varierar beroende på typen av verksamhet och de ramar inom vilka den kommer att utföras. Kontroll av språkkunskaper får inte heller utföras förrän efter erkännandeförfarandet och får inte i sig vara ett skäl till att neka till erkännande av yrkeskvalifikationer.

automatiskt erkännande, med en flexibel mekanism för att uppdatera de specifika utbildningskraven. Denna mekanism skulle sedan kunna användas för att stegvis bygga in de pågående utbildningsreformerna i systemet för automatiskt erkännande. Samtidigt måste behovet av modernisering beakta pågående vetenskapliga och tekniska framsteg. Därför skulle moderniseringen kunna ske i tre faser:

I den första fasen skulle själva direktivet kunna ändras så att grunderna till utbildningskraven tydliggörs och anpassas, t.ex. skulle minimiutbildningstiden kunna förtydligas och åtgärder som ökar kvaliteten hos de tjänster som yrkesutövarna erbjuder förstärkas. Det blir också nödvändigt att ändra de institutionella ramarna för att ersätta nuvarande kommittéförfarande med antingen genomförandeakter eller delegerade akter²⁷ i linje med fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Det bästa vore om ministerrådet och Europaparlamentet tog beslut om dessa ändringar, efter ett förslag från kommissionen som skulle läggas fram under 2011. Enligt inremarknadsakten av den 13 april bör politiska överenskommelser i denna fas ha uppnåtts före utgången av 2012.

I den andra fasen skulle ramen för nyligen införda genomförandeakter eller delegerade akter användas för att uppdatera befintliga utbildningsämnen för alla yrken men även för att ta fram en uppsättning behörigheter, där så är nödvändigt. (Kommissionen har här redan nu befogenhet att agera i enlighet med det befintliga kommittéförfarandet.) Ändringar på dessa områden skulle kräva deltagande från behöriga myndigheter som redan har börjat sitt nätverksarbete för att bygga upp expertis och som bistod kommissionen i utvärderingen av det befintliga direktivet under 2010. Den andra fasen skulle kunna börja 2013 och avslutas under 2014.

Slutligen, **i den tredje fasen**, skulle harmoniseringen av utbildningskraven kunna förbättras ytterligare om behov finns, t.ex. genom att man frångår systemet med utbildningstimmar och istället använder det europeiska systemet för överföring och ackumulering av studiemeriter (ECTS)²⁸ i alla medlemsstater för att underlätta automatiskt erkännande i framtiden. En pågående extern studie om påverkan av utbildningsreformer²⁹ kommer att utvärdera möjliga fördelar med att använda ECTS-poäng. Beroende på hur studien utfaller kan man tänka sig ett system för att förtydliga minsta antalet år, specificerade i ett moderniserat direktiv som motsvarande antal ECTS-poäng. Detta kräver dock mer arbete och engagemang från universitet och yrkesutövare. De första utvärderingarna skulle kunna inledas 2014.

Fråga 14: Skulle du stödja en modernisering i tre faser av minimiutbildningskraven som anges i direktivet, bestående av följande:

- i den första fasen se över grunderna, särskilt minimiutbildningstid, och utarbeta den institutionella ramen för vidare anpassningar, som en del av moderniseringen av direktivet under 2011–2012,

- i den andra fasen (2013–2014) bygga vidare på grunderna som setts över i steg 1, däribland, om så behövs, översyn av ämnen för utbildning och inledande arbete med att lägga till behörigheter med hjälp av den nya institutionella ramen, och

²⁷ Se artiklarna 290 och 291 i fördraget.

²⁸ För mer information, se : http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm

²⁹ Studien genomförs i Storbritannien och kommer att offentliggöras i oktober.

- i den tredje fasen (efter 2014) åtgärda problemet med ECTS-poäng med hjälp av den nya institutionella ramen?

4.2. Öka förtroendet för det automatiska erkännandet

I erfarenhetsrapporterna uttryckte många behöriga myndigheter en önskan om att systemet för automatiskt erkännande skulle stärkas. En del menade att minimiutbildningsperioden som anges i direktivet måste harmoniseras ytterligare, t.ex. genom att antalet utbildningstimmar läggs till eller det förtydligas huruvida både år och utbildningstimmar ska användas. Ett annat alternativ skulle vara att överväga vilket organ eller vilken myndighet på nationell nivå som skulle kunna ta mer ansvar för att se till att innehållet i en utbildning som leder till en viss yrkestitel alltid uppfyller direktivets krav.

4.2.1. Tydliggöra yrkesutövarnas status

I direktivet om erkännande av yrkeskvalifikationer fastställs harmoniserade minimivillkor för utbildning av läkare, tandläkare, sjuksköterskor inom allmän hälso- och sjukvård, barnmorskor, farmaceuter, veterinärer och arkitekter. Dessa minimikrav på utbildning är i dag den enda grunden för automatiskt erkännande av kvalifikationerna för dessa yrkesutövare. Betyg som intygar att minimiutbildningen fullgjorts är tillräckligt för att innehavaren ska kunna etablera sig i en annan medlemsstat än den där kvalifikationerna erhållits. Det kan emellertid förekomma situationer då innehavarna av ett sådant betyg förlorar sin rätt att utöva yrket de var kvalificerade för i sitt hemland (t.ex. för att de inte uppfyllt de nationella kraven på fortlöpande yrkesmässig utveckling).

I dag finns det en lucka i direktivet. Om yrkesutövare tillfälligt önskar erbjuda sina tjänster måste de visa att de har rätt att utöva dem i ursprungsmedlemsstaten och inte har förbjudits att utöva yrket, t.ex. på grund av att inte ha uppfyllt kraven i hemlandet på fortlöpande yrkesmässig utveckling. Om det gäller etablering finns inget liknande krav. Det skulle vara logiskt att utöka detta krav så att det gäller även när en yrkesutövare önskar etablera sig permanent i en annan medlemsstat. Detta skulle till exempel hindra läkare som inte längre är legitimerade att arbeta i en medlemsstat från att flytta till en annan.

Fråga 15: Så snart yrkesutövare ansöker om att etablera sig i en annan medlemsstat än den där de erhållit sina kvalifikationer, måste de visa för den mottagande medlemsstaten att de har rätt att utöva sitt yrke i ursprungsmedlemsstaten. Denna princip gäller vid tillfällig rörlighet. Bör den utökas till att även gälla när en yrkesutövare önskar etablera sig permanent? (Ange om du har särskilda skäl för eller emot detta.) Behöver man ta upp frågan om fortlöpande yrkesmässig utveckling på ett mer utförligt sätt i direktivet?

4.2.2. Tydliggöra minimitid för utbildning av läkare, sjuksköterskor och barnmorskor

För närvarande anges för vissa yrkesområden minimitiden för utbildning som år eller utbildningstimmar. Detta kan ge upphov till missförstånd om huruvida de två kriterierna är alternativa eller om de ska användas samtidigt. Många intressenter föreslår att man kombinerar de två kriterierna. Ett moderniserat direktiv skulle göra detta tydligare för läkare, sjuksköterskor och barnmorskor för vilka de två villkoren redan har etablerats men anges som alternativ.

Fråga 16: Är du positiv till att minimikraven på utbildning förtydligas för läkare, sjuksköterskor och barnmorskor så att villkoren för både minimiår och minimitimar för utbildningen ska användas tillsammans? (Ange om du har särskilda skäl för eller emot detta).

4.2.3. Säkra bättre efterlevnad på nationell nivå

Automatiskt erkännande för de yrken vars minimiutbildningskrav har harmoniserats beviljas grundat på de yrkestitlar som tilldelats yrkesutövarna, efter att de genomgått den minimiutbildning som föreskrivs i direktivet. Utbildningsinnehållet förändras emellertid med tiden. Dessutom har många universitet genomfört reformer i enlighet med Bolognaprocessen³⁰, vilket leder till många förändringar, t.ex. mer studentinriktat lärande. Frågan uppstår hur medlemsstaterna i framtiden ska kunna se till att universitet och andra utbildningsinstitutioner följer direktivets ramar med tankar på de ständiga reformerna.

En annan svårighet rör medlemsstaternas underrättelser till kommissionen om ny utveckling, i synnerhet nya yrkestitlar som utfärdas i medlemsstaten. Ofta kommer denna information i praktiken inte förrän de berörda eleverna lämnar universiteten med sina betyg. På detta sätt blir möjligheten för vissa elever att använda det automatiska erkännandet begränsat, eller skapar åtminstone stor osäkerhet kring den fria rörligheten.

För att åtgärda dessa två problem skulle ett moderniserat direktiv kunna innehålla krav på att medlemsstaterna underrättar om nya ändringar av betygen så snart dessa godkänts av en ackrediterad institution eller andra offentliga organ, dvs. i god tid innan studenterna tar sin examen och får sina betyg. De utsedda organen (vilka inte nödvändigtvis måste vara nyinrättade) skulle få funktionen av en nationell kontrollinstans som säkrar att de harmoniserade kraven på minimiutbildning enligt direktivet respekteras. En relevant rapport från det organ som har denna funktion att kontrollera efterlevnaden skulle kunna åtfölja underrättelserna. Dessa förändringar skulle inte bara ge de unga nyutexaminerade mer förtroende för att de kan använda sig av det automatiska erkännandet utan också öka förtroendet mellan medlemsstaterna.

Fråga 17: Instämmer du i att medlemsstaterna bör lämna underrättelser så snart ett nytt utbildningsprogram har godkänts? Skulle du stödja ett obligatorium för medlemsstaterna att skicka in en rapport till kommissionen om efterlevnaden för varje utbildningsprogram som leder till en yrkestitel som ska meddelas kommissionen enligt direktivet? Ska medlemsstaterna utse en nationell funktion för att kontrollera efterlevnaden i detta syfte? (Ange om du har särskilda skäl för eller emot detta).

4.3. Läkare: medicinska specialister

Kommissionen fick många kommentarer om specialistutbildning, som särskilt rörde två frågor. För det första kan det automatiska erkännandet i dag endast utvidgas till nya specialistområden om området i fråga finns i minst två femtedelar av medlemsstaterna. Denna tröskel skulle kunna vara en hämsko för innovation och begränsa möjligheterna för att lägga till nya medicinska specialistområden i direktivet. Det skulle kunna vara lämpligt att sänka antalet medlemsstater som krävs från två femtedelar till en tredjedel. Tröskeln för tillägg av

³⁰ Bolognaprocessen inleddes 1999 för att garantera mer jämförbara, kompatibla och samstämda system för den högre utbildningen i Europa. Mer information finns på <http://www.ehea.info/>.

nya specialistområden i direktivet skulle då motsvara den tröskel som föreslås för gemensamma plattformar (se avsnitt 2.3).

Fråga 18: Instämmer du i att tröskeln för minimiantalet medlemsstater där det medicinska specialistområdet finns ska sänkas från två femtedelar till en tredjedel? (Ange om du har särskilda skäl för eller emot detta).

Den andra frågan gäller de allmänna ramarna för att anordna specialistutbildning. I direktivet finns litet utrymme för att erkänna tidigare utbildningar som ingått i kurser som är av minst samma nivå som den utbildning som ges för en viss specialitet. Detta är särskilt relevant för specialiteter som har växt fram ur internmedicin eller allmänkirurgi³¹. Om en läkare har gått en specialistutbildning och sedan går en annan specialistutbildning, skulle han eller hon i princip behöva gå hela utbildningsprogrammet för den andra specialiteten från början. Moderniseringen av direktivet skulle kunna vara ett tillfälle att ge medlemsstaterna möjlighet att bevilja partiellt undantag från vissa delar av specialistutbildningen, om dessa delar redan har klarats av i ett annat specialistutbildningsprogram.

Fråga 19: Instämmer du i att moderniseringen av direktivet skulle kunna vara en möjlighet för medlemsstaterna att bevilja partiellt undantag om denna del av utbildningen redan har genomförts inom ramen för en annan specialistutbildning? Om svaret är ja, finns det några villkor som bör uppfyllas för att dra kunna utnyttja det partiella undantaget? (Ange om du har särskilda skäl för eller emot detta).

4.4. Sjuksköterskor och barnmorskor

Kravet för att komma in på sjuksköterskeutbildningen är för närvarande minst tio års allmän utbildning (samma krav gäller barnmorskeutbildning enligt utbildningsväg I (artikel 40.2 a).) Sjuksköterskeyrket har emellertid genomgått stora förändringar under de senaste 30 åren: samhällsbaserad sjukvård, komplicerade behandlingar och ständigt förändrad teknik, förutsätter att sjuksköterskorna måste ha förmåga att utföra mer självständigt arbete. På grund av läkarbristen förväntas sjuksköterskor och barnmorskor att utföra arbetsuppgifter som tidigare enbart utfördes av läkare. Det finns en viss oro för att studenter som börjar på sjuksköterskeskolan efter enbart tio års allmän skolutbildning inte har de grundläggande färdigheter och kunskaper som behövs för att påbörja en utbildning som ska göra dem beredda att uppfylla komplicerade sjukvårdsbehov. Ett alternativ vore därför att kräva att medlemsstaterna endast antar elever till sjuksköterskeutbildning som har avslutat minst 12 års allmän utbildning (eftersom detsamma skulle gälla för barnmorskeutbildningen enligt utbildningsväg I). Detta krav finns redan i många medlemsstater. Det andra alternativet skulle vara att behålla det nuvarande systemet.

Fråga 20: Vilket av de ovan beskrivna alternativen föredrar du?

Alternativ 1: Ha kvar kravet på tio års allmän skolutbildning.

³¹ När det gäller internmedicin rör detta följande elva specialiteter: immunologi, reumatologi, lungsjukdomar, gastroenterologi, kardiologi, endokrinologi, geriatri, njursjukdomar, allmän hematologi, infektionssjukdomar och klinisk onkologi. Följande elva specialiteter har nära koppling till allmän kirurgi: plastikkirurgi, thoraxkirurgi, barn- och ungdomskirurgi, kärlkirurgi, gastroenterologisk kirurgi, neurologisk kirurgi, ortopedi, käk- och ansiktsskirurgi, stomatologi, tandkirurgi, munkirurgi, käk- och ansiktsskirurgi och urologi.

Alternativ 2: Öka kravet från tio år till tolv års allmän skolutbildning.

4.5. Farmaceuter

Farmaceutens traditionella roll är under förändring, från att bara lämna ut läkemedel till ett mer direkt engagemang i patienten med rådgivning, information och t.o.m. granskning, övervakning och anpassning av behandlingen när det behövs. Det lokala apoteket blir allt viktigare. Flera berörda parter föreslår att förteckningen över de åtgärder en farmaceut får utföra inom yrkets ramar, och som anges i artikel 45.2 i direktivet, utvidgas med anledning av dessa förändringar. De berörda parterna önskar oftast att ”läkemedelsvård”, ”apoteksverksamhet” och ”biverkningsbevakning” blir nya yrkesverksamheter. Många intressenter föreslår att direktivet (nuvarande artikel 44.2 b) föreskriver en obligatorisk praktik på sex månader direkt efter den akademiska utbildningen, för att förebereda framtida farmaceuter för deras yrkesroll.

En annan fråga är om medlemsstaterna ska ha rätt att förbjuda fullt behöriga farmaceuter att öppna nya apotek, om dessa erhållit sina kvalifikationer i en annan medlemsstat. Enligt artikel 21.4 i direktivet är medlemsstaterna för närvarande inte skyldiga att godta en farmaceuts kvalifikationer och bevilja automatiskt erkännande för att öppna eller vara företagsledare för ett nytt apotek. Detta gäller även apotek som har varit öppna under kortare tid än tre år. Detta resultat stämmer inte överens med den allmänna principen om automatiskt erkännande och är en diskriminering av farmaceuterna inom EU. Diskriminering av EU-medborgare från andra medlemsstater är inte förenligt med inremarknadsakten. Irland har redan avstått från att ansöka om detta undantag och Storbritannien avser att frånga det i sommar. För att gynna den fria rörligheten för farmaceuter och ge full effekt till principen om automatiskt erkännande föreslås att denna bestämmelse tas bort. Enligt artikel 61 tillåts redan undantag om det finns ett verkligt behov.

Fråga 21: Instämmer du i att förteckningen över farmaceuternas verksamhet bör utökas? Är du positiv till förslaget att ett krav på sex månaders utbildning läggs till, enligt beskrivningen ovan? Är du positiv till att artikel 21.4 i direktivet tas bort? (Ange om du har särskilda skäl för eller emot detta).

4.6. Arkitekter

I många medlemsstater omfattar läroplanen inom arkitektur minst fem år. Det finns inga hinder i direktivet mot detta: kravet på fyra års akademisk utbildning för arkitekter, som anges i artikel 46 i direktivet, är endast ett minimum. Medlemsstater och universitet får tillämpa högre standarder för arkitektutbildningen. Yrkesorganisationerna för arkitekter föreslår dock att minimikravet på utbildningens längd skulle kunna ökas från fyra till fem år, med tanke på hur yrket har utvecklats.

Förslaget att harmonisera femårs-kravet på EU-nivå ger upphov till en del svåra frågor. För det första kan kommissionen inte bekräfta vilka av de betyg som redan anges i direktivet grundat på att de följer i dag gällande bestämmelser, som motsvarar en utbildning på fem år. Därför skulle en harmonisering av en minimiutbildningstid på fem år kräva ett system för förvärvade rättigheter för arkitekter vars utbildning påbörjades (eller kommer att ha påbörjats) innan ett moderniserat direktiv träder i kraft 2012 eller 2013. Detta utöver det redan befintliga systemet med förvärvade rättigheter för arkitekter som utbildats före det första direktivet om arkitekter från 1985 (se artikel 49 i direktiv 2005/36/EG och bilaga VI).

För det andra skulle denna lösning begränsa flexibiliteten betydligt utan att åtgärda ett annat viktigt problem som rör rörligheten, nämligen hur man tar med den handledda yrkespraktiken i beräkningen, en del av arkitektutbildningen som redan av många medlemsstater erkänns som en viktig del av arkitektutbildningen?

Mot bakgrund av detta verkar det finnas två alternativ:

Det **första alternativet** skulle vara att behålla det nu gällande kravet på fyra år.

Det **andra alternativet** skulle vara att bringa direktivets bestämmelser närmare den verkliga situationen i de flesta medlemsstater och samtidigt medge en viss grad av flexibilitet för länderna. För att kunna använda sig av det automatiska erkännandet skulle arkitekterna enligt detta alternativ behöva visa att de antingen genomgått minst fem års akademisk utbildning följt av minst ett år handledd praktik, eller minst fyra års akademisk utbildning och minst två års handledd praktik. Det innebär att det skulle ta minst sex år att bli fullt utbildad arkitekt i EU och att detta alltid skulle innefatta handledd praktik.

Fråga 22: Vilket av de två ovanstående alternativen föredrar du?

Alternativ 1: Behålla det nuvarande kravet på minst fyra års akademisk utbildning?

Alternativ 2: Det nuvarande kravet på minst fyra års akademisk utbildning kompletteras med ett krav på två års yrkespraktik. Som ett alternativ skulle arkitekterna också kunna kvalificera sig för automatiskt erkännande genom fem års akademisk utbildning och minst ett års yrkespraktik.

4.7. Automatiskt erkännande inom områdena hantverk, handel och industri

Inom områdena hantverk, handel och industri, är det automatiska erkännandet beroende av två villkor: 1) ett visst antal års erfarenhet, som varierar beroende på verksamhet, och 2) ett tydligt angivande av yrkesverksamheten, grundat på bilaga IV i direktivet. När det gäller det första villkoret har utvärderingen visat att det inte finns någon anledning att ändra kravet på minsta antal år i yrket. Avseende det andra villkoret finns det en stark opinion som anser att bilaga IV i sin nuvarande utformning inte alltid medger en tydlig identifiering av ett yrke baserat på de verksamheter som anges i bilagan. För närvarande används i bilaga IV FN:s näringsgrensstandard (ISIC)³², dock inte i den senaste versionen och ibland så gammal som från 50- och 60-talet.

Ett alternativ vore att använda samma ISIC-klassificering som grund men i den senaste reviderade versionen från 2008 som nu innehåller en mer detaljerad förteckning över verksamheter. Med de snabba tekniska framstegen är det viktigt att kvalifikationer och motsvarande yrken beskrivs och uppdateras. Flera intressenter har också föreslagit att man antingen använder EU:s gemensamma upphandlingsordlista³³, som uppdateras regelbundet, eller ISCO-nomenklaturen³⁴, i den reviderade formen från 2008.

³² Nomenklatur som antogs av Förenta Nationerna 1948 och reviderades 1958, 1968, 1989 och 2006 (den senaste revideringen offentliggjordes 2008).

³³ Se Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 av den 5 november 2002 om en gemensam terminologi vid offentlig upphandling (CPV) (EUT L 340, 16.12.2002, s. 1) senast ändrad 2009. Se: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:340:0001:0562:SV:PDF>

³⁴ Antagen av Internationella arbetsbyrån (ILO) och tillgänglig på: <http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/index.htm>

Medan ett moderniserat direktiv skulle ha kvar principen om automatiskt erkännande för yrkena inom området hantverk, handel och industri, kunde klassificering av verksamheterna göras på ett senare stadium och bygga på resultaten från studien.

Fråga 23: Vilket av följande alternativ föredrar du?

Alternativ 1: Omedelbar modernisering genom att byta ut ISIC-klassificeringen från 1958 mot ISIC-klassificeringen från 2008?

Alternativ 2: Omedelbar modernisering genom att byta ut bilaga IV mot den gemensamma upphandlingsordlistan?

Alternativ 3: Omedelbar modernisering genom att byta ut bilaga IV mot ISCO-nomenklaturen i den senaste versionen från 2008?

Alternativ 4: Modernisering i två steg: bekräfta i ett moderniserat direktiv att automatiskt erkännande fortsätter gälla för verksamheter inom hantverk, handel och industri. Verksamheterna anges fortfarande i bilaga IV till 2014, då en förteckning med nya verksamheter ska fastställas genom en delegerad akt. Förteckningen över verksamheter ska grundas på en av de klassificeringar som presenteras under alternativ 1, 2 och 3.

4.8. Kvalifikationer från tredjeländer

Direktivet om yrkeskvalifikationer tillämpas i princip på EU-medborgare som har kvalifikationer som erhållits i en annan EU-medlemsstat. Det är emellertid också till hjälp för EU-medborgare som har kvalifikationer som erhållits utanför EU (t.ex. betyg från Kanada eller Kina).

Direktivet tillämpas på EU-medborgare som ursprungligen erhållit kvalifikationer i tredjeland om dessa kvalifikationer redan har erkänts i en medlemsstat och den berörda EU-medborgaren också har tre års yrkeserfarenhet i ovannämnda medlemsstat. Artikel 3.3 underlättar fri rörlighet för en sådan EU-medborgare när denne flyttar till en annan medlemsstat. EU-medborgaren kan därför dra nytta av alla procedurella skyddsåtgärder som finns i den så kallade generella ordningen (så som ett snabbt och motiverat beslut om huruvida kvalifikationen kan erkännas). Kort sagt, tre års lagligt och faktiskt utövande av yrket i en medlemsstat medger att kvalifikationer som ursprungligen erhållits i tredjeland kan behandlas som om de erhållits i en medlemsstat.

Direktivet innehåller dock även skydd för att garantera att minimiutbildningskraven, som redan harmoniserats på EU-nivå (för vissa sjukvårdsyrken och arkitekter), följs. Enligt artikel 2.2 i direktivet ska medlemsstater inte godkänna EU-medborgares kvalifikationer från tredjeland om dessa inte uppfyller minimikraven på utbildning som gäller för kvalifikationer som erhållits i EU. Medlemsstater bör också undvika en begåvningsflykt av kvalificerad arbetskraft från länder utanför EU³⁵.

Huvudfrågan är om den allmänna bristen på utbildad arbetskraft kräver att man ändrar ovanstående bestämmelse. En sådan ändring skulle i första hand gynna EU-medborgare. Den skulle emellertid också kunna få en inverkan på vissa medborgare från tredjeländer som

³⁵ I detta hänseende ska WHO:s globala regler för god praxis angående internationell rekrytering av hälsovårdspersonal beaktas.

åtnjuter rättigheter enligt EU-rätten. EU-medborgares familjemedlemmar³⁶, varaktigt bosatta³⁷, flyktingar³⁸, och innehavare av ett blått kort³⁹ så att de behandlas på samma sätt som EU-medborgare när det gäller erkännande av yrkeskvalifikationer (även om de relevanta rättsakterna inte är bindande för alla medlemsstater i EU). Denna anpassning skulle stötta Europeiska unionens strategi att också öka rörligheten inom ramen för den ändrade europeiska grannskapspolitiken.

Fråga 24:

Anser du att det är nödvändigt att göra ändringar av hur EU-medborgare med kvalifikationer från tredjeland behandlas enligt direktivet, t.ex. genom att korta ner treårsregeln i artikel 3.3? Skulle du väkomna en sådan ändring även för medborgare från tredjeland, inklusive de som omfattas av den europeiska grannskapspolitiken, som åtnjuter likabehandling enligt relevant EU-lagstiftning? (Ange om du har särskilda skäl för eller emot detta).

5. SVAR

Kommissionen uppmanar alla intresserade parter att lämna in sina bidrag senast den 20 september 2011, företrädesvis via e-post, till följande adress:

DG Internal Market and Services, Unit E-4 "Free movement of professionals"

E-postadress: MARKT-PQ-EVALUATION@ec.europa.eu

Postadress: European Commission

Internal Market Directorate General, Unit E-4

Rue de Spa 2

Office 06/014

1049 Bryssel

Belgien

Bidragen behöver inte ta upp alla frågor i denna grönbok. Du kan begränsa dig till att svara på de frågor som är av särskilt intresse för dig. V.g. ange tydligt vilka frågor ditt bidrag gäller. Om möjligt, ange specifika skäl för eller emot de alternativ och strategier som presenteras i grönboken.

Alla bidrag kommer att offentliggöras på webbplatsen för GD Inre marknaden och tjänster om inte bidragslämnaren har annat önskemål. Det är viktigt att du läser meddelandet om personlig integritet som åtföljer grönboken, eller information om hur dina personuppgifter och ditt bidrag kommer att behandlas.

³⁶ Direktiv 2004/38/EG.

³⁷ Direktiv 2003/109/EG.

³⁸ Direktiv 2004/83/EG.

³⁹ Direktiv 2009/50/EG.